

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. X. Admirandum centupli præmium Religioso statui, ad eius
conseruatione[m], & augmentum annexum: & quanta bona illus
complectatur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

6.
DENIQUE habent illi in manu sua *librum* continentem ea, quæ alijs proponunt, manifestant enim omnibus hominibus librum Euangelicæ legis, ita tamen ut ipsi primi manum operi admouerint, ut nō solū verbo, sed exemplo etiam illos permoueant: tunc enim vox erit tanquam rugitus leonis, fortis, & utilis; quando simul liber legis ita est in manu, ut qui loquitur, etiā operetur; & qui prædicat, etiam exequatur. Sed habent etiam in manu proprium sui Institutum librum, prædicantes illum omnibus aptis ad ipsos sequendos, vocantes & iuuuantes eos, ut illum acceptent & amplectantur.

Quid igitur mirum, si multi audiant & sequantur hanc vocationem; quæ non hominis est, sed Angeli nomine Dei loquentis? quis nō admiretur, permoueatur, & afficiatur ex amictu illo nubis, ex corona, pulcherrimi illius arcus cælestis, & splendore faciei tanquam Solis ex fortitudine pedum tanquam columnarum ignis? quem non terreat & pauere faciat vox, tanquam rugitus leonis? quem non alliciat manus tali libro exornata? & quomodo talia exempla cum verbis huiusmodi non sufficient ad commutanda corda? consueuimus oculos in historias præcipuarum Religionum Ecclesiæ, & inuenimus, eas hac via excreuisse, adferentes ingentem stuporem excellentiæ, & præstantiæ vitæ ac doctrinæ suæ, ut postea videbimus.

CAPVT X.

ADMIRANDVM; CENTVPLI PRÆMIVM Religioso Siatui, ad eius conseruationem & augmentum, annexum: & quanta bona illud complectatur.

VM DEO D. N. nota sit hominum natura & propensio, qua valdè mouetur & allicitur ad laborem, ob mercedem & spem ingentis præmij: non satis habuit, quod Religionis domum, variolq; eius ordines fundauerit cum ea amplitudine & splendore, quem diximus: Sed cupiens eius conseruationem & augmentum, & plurimos esse, qui afficerentur ad habitandum in ea, & viuendum absq; periculo ab ea recedendi: in vtrumq; hunc finem fecit in suo Euangelio insignem quandam promissionem ijs omnibus, qui propter ipsum renunciarent omnibus quæ haberent, ipsumq; in Perfectione sequerentur, quemadmodum Apostoli fecerant. Ac propterea admirabili sua prouidentia sciens, renunciationem omnium personarum & rerum huius mundi, & oblationem, perpetuamq; votorum ac legum Religiosarum obseruantiam, esse vere crucem, iugum, & onus ex se valdè graue; imò additamentum grauis oneris super crucem communem vitæ Christianæ: voluit aliquid pro-

Promissio
Dei facta
relinquen-
tibus om-
nia propter
eum,

a Matt. 11. 9

b Ma. 19. 29

Mar. 10. 9

Luc. 18. 9

Tuba Chri.

sti.

In Declam.
super hæc
verba.

c Psal. 116. 4.

d Ezech. 41

19.

e Prov. 3. 16.

mittere, quod quasi in promptu datum, iugum ipsum multum alleviat in omnibus statibus verum esset, quod aliàs dixerat, *a tollite iugum meum per vos, & inuenietis requiem animabus vestris; iugum enim meum suave est, & leue.* Promissionem illam ita referunt tres Euangelistæ: *b amaro co vobis, nemo est, qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, & propter Evangelium, qui non accipiat centes tantum, nunc in tempore hoc, & in seculo futuro vitam æternam.* Hæc promissio est suavissima, & iucundissima tuba, quæ Christus Dominus homines vocat ad Religionem: cuius exsequutione pacatos & contentos retinet omnes in ea habitantes. Propter hanc promissionem (ait S. Bernardus) Ecclesiam clamare ad immortalem suum sponsum, ac dicere: *c propter verba laborum tuorum ego custodivi vias duras.* Hæc, inquam, verba sunt, quæ persuadent hominibus contemptum huius mundi, & paupertatem voluntariam. Hæc implent claustra Religiosis, deserta Monachis, & Anachoretis: hæc Ægyptum spoliant, & preciosissima quæque monilia eius auferunt. Hoc est verbum viuum & efficax, quod conuertitaninias, & ad felicitatem veræ sanctitatis æmulationem prouocat: quia innititur fideli promissioni tantipremij. Quam promissionem infallibiliter implebit, qui eam innuit: quia est infinite verax, & potens: ideoque citius cælum & terram transibunt, quam vel iota vnum, aut vnus apex desit eius promissioni. In qua duplex expresse promittit præmium: alterum futurum in æternâ vita; alterum præsens, quod vocat centuplum, siue pro vno centum. Cuius enim bene nouerit, plurimùm nos ad laborem excitari spe præmij præsentis: non satis esse existimauit, quod promitteret nobis in vita futura præmia, nisi etiam promitteret huius vitæ. Anima enim nostra duplicem habet statum: alteram in corpore mortali, & passibili; alteram post mortem, quia ipsa est æterna. In primo arat, & seminat, laborat, pugnat, vincit; altero colligit omnem suorum laborum fructum, & coronam recipit præmij suarum victoriarum. Sed ne spiritus & corpus in laboribus præsentibus deficeret: opus erat, aliquos etiam fructus præsentis colligere. Et hæc hic sæpius consequantur victorias: par erat, etiam his aliquas recipere coronas & præmia, quibus animarentur ad progrediendum feliciter in vitam æternam. quæ in templo, quod vidit Ezechiel, depicti erant in cherubim: *d Cherubini habentes duas facies, faciem scilicet hominis, & faciem leonis; & palmam vnâ iuxta faciem hominis, & palmam alterâ iuxta faciem leonis, ut intelligeremus: tam spiritum quàm corpus receptorum duas palmas, vnâ in æternâ vita, significatâ per manum dexteram; alteram in hac, significatâ per sinistram.* Nam (vt Salomon dixit) *e Sapientia diuina, vt nos ad ipsam sequendam inuitaret; habet in sinistra diuitias & gloriâ, quas nobis distribuat; in dextera*

et æra verò habet longitudo dierum non solum temporalium, sed æterno-
rum. Quemadmodum Apostolus expressit, dicens suo discipulo Thimo-
theo: *exerce te ipsum ad pietatem, quæ ad omnia utilis est, promissionem habens*
vita, quæ nunc est, & futura, & datur unicuique id, quo opus habet ad suam felici-
tatem. Quemadmodum enim Reges & magni Principes, præter magnum
stipendium, quod suis Aulicis dant in fine anni; dant quoque ordinariam
quotidie portionem, quâ vitam sustentent; quæ iuxta famuli qualitatem aut
officij dignitatem, & amplitudinem Domini, cui ille seruit, augetur, nam &
merces & ordinaria sustentatio apud Reges esse solent valdè splendida: ita
etiam Rex cœlestis Religiosis, qui tanquam fideles serui, res omnes suas de-
seruent, vt expeditius illi seruirent, dat ingens stipendium in fine vite,
hoc est, regnum æternum: pro ordinaria autem & quotidiana sustentatione
tantam largitur donorum abundantiam, vt centuplo sit maior, quàm quod
ipso pro eius seruitio præstant.

1 Tim. 4. 8.

Regis ter-
reni cû cœ-
lesti com-
paratio.

§. 1. Centuplum illud complectitur omnium bonorum plenitudinem.

VT HVIVS præmij magnitudo meliùs intelligatur, supponendum
est, Deum D. N. cum ad eod sit diues, honori sibi tribuere, quod seruos
suos omni bonorum genere locupletet: quorum quædam sunt stabilia, alia
mobilia; quædam, quæ dicuntur iuris perpetui, alia iuris tantum ad vitam.
Gratia & charitas cum reliquis virtutibus; & Spiritus sancti dona, eorum-
que augmenta & merita censentur bona stabilia, iuris quæ perpetui: eo enim
desiderio ea tribuit Dominus, vt verè radices mittant in ipsam animam, in
qua perpetuò durent, vsque ad ipsum cælum, vbi erunt æterna cum excessu
incomparabili. Deuotio autem sensibilis, lachrymarum teneritas, alique
dulces affectus, fauores, & gratiæ gratis datæ sunt instar bonorum mobili-
um, quæ tribuit Dominus, & aufert, quando ipsi placet, in maius Electo-
rum suorum commodum. Bona etiam corporis sunt mobilia, multis quæ
mutationibus lubiecta: ac propterea censentur iura per vitam, quia cum ea
finitur: quamuis ad eam cû solatio conseruandam, sint necessaria. Ex om-
nibus his bonorum generibus componitur illud centuplum Religiosis
promissum. Numerus eorum centenarius, (qui est numerus perfectionis) si-
gnificat (vt ait S. Augustinus) coniunctionem quandam omnium bono-
rum, quæ cor humanum desiderare potest, vt felix sit ac beatum, eo mo-
do, quo hic esse potest. Et quoniam hæc bona sunt multa; possemus ea faci-
liori memoriæ causa ad septem præclarissima illa reducere, quæ Christus
D. N. misit nos petere in precatione Dominica,

Epi. 89. 94

Matt. 6. 9.

PRIMUM bonum est SANCTITAS vitæ in ea Excellentia, vt per eam
Dei nomen sanctificetur, cognoscatur, laudetur, & honoretur inter homi-

nes.

nes. *Secundum* est REGNUM DEI, quo regnat solus in nostris animabus. Iustitia, pace, & gaudio in Spiritu S. & cum pignore, & spe Regnum eternum obtinendi, & quod sumus ex felici numero predestinatorum. *Tertium* est Perfecta VOLUNTATIS nostrae cum diuina CONFORMITAS, in omni qua ipse constituit: eam exequentes in terra cum illa promptitudine & sinceritate, qua impletur in caelo. *Quartum* est PANIS, & quotidianum alimentum cum spirituali refectioe, quem conferunt Sacramenta, Efficacia Orationis ac deuotionis, & consolationes diuinae. & PANIS etiam medicinalius ad corporis alimentum in eo gradu, qui ad animae bonum expedit. *Quintum* est Plenaria REMISSIO praecedentium peccatorum, & facilitas in imperpetua venia praesentium. *Sextum* est Victoria TENTATIONVM Daemonis, Mundi & Carnis cum copiosis auxilijs ad triumphum de his hostibus reportatum. *Septimum* est PRESERVATIO malorum temporalium, quae suffocant meritum; & aeternorum alterius vitae cum certa spe, quod non sumus futuri in felici numero damnatorum. His septem praemijs satis bene completum est centuplum; & perfectus Religiosus satis bene remuneratur.

In Mat. 19.

Ex quo ante omnia deducitur, hoc praemium Centupli non fieri potest in bonis temporalibus, sed in spiritualibus: quae (teste S. Hieronymo) tantum illa excedunt, quantum numerus centenarius excedit unitatem. Deus enim Deum honorem suum reputat, quod filios suos vili adeo praemio remuneret, qualia sunt bona terrena; nec huiusmodi solutio apte respondet occasione & fini ipsius promissionis. Si enim Christus D. N. optabat, ut discipulos deserere omnia bona terrena, ad quod illa magno essent impedito sibi seruiendi cum perfectione, quid aliud fuisset dare illis Centuplum, plus quam relinquebant, nisi addere Centuplum plus impeditum, quam antea haberent? non deserunt Sancti (ait S. Gregorius) terrenas, ut easdem in hoc mundo recipiant multiplicatas. Qui enim terrenas deserit cum desiderio terreno; non eas deserit, sed querere censendum est. Nihilominus tamen Saluator noster in hoc ipso suam liberalitatem erga Religiosos ostendit: reddens illis pro aliquibus rebus: quas deseruerunt centuplum in eodem genere; ea tamen ratione, ut id ipsis non nocere, sed prodesse possit, quemadmodum pulchre Cassianus perpendit, dicens: Religiosum pro vna domo aut agro, quem deserit, plus quam centum recipere: omnes siquidem domus, & agrus illius Religionis sunt ipsius; non quo ad Dominum, nam quod illud habet exiguum ei commodum adferret; possetque plurimum nocere; sed quo ad vsum reparandas eius necessitates. Quod si Religio non habeat annuos Reditus, non habet certe eleemosynas, quae non minoris sunt, quam si agros haberet, ut sic reddat ei Dominus centuplum, quam reliquerit. Impletur. n. in Religioso. quod dixit Apostolus. nihil habentes & omnia possidentes; & illud Sap. viro fideli totus mundus eius datus

Hom. 18 in Ezechiel.

Collat. vlti Cap. vltimo

2. Cor. 6. 10. Prou. 13. 11. xli a Lxx.

Et eodem modo, qui relinquit Patrem, aut tres fratres in saeculo, inuenit in Religione multa hominum centenaria, qui exhibet ipsi officium Parentum, aut fratrum, multo exactius & perfectius, quam carnales, quos reliquerat. Quod aperte significauit Saluator cum, dicens, discipulos suos accepturos centies tantum, nunc in hoc tempore, adiecit: *b domus, & fratres. & sorores, & matres, & filios, & agros.*

QVOD si liceat (ait Cassianus) aliquid addere ijs, quæ dixit Saluator: etiam pro vno amico accipiunt Religiosi centum; & pro vno famulo etiam centum: omnes enim amici, & famuli Religionis, sunt ipsius. Immo quod plaris apud homines sit, pro paruo aliquo honore, quem reliquerunt in mundo, recipiunt centies maiorem, etiam non quærentes illum; & qui in mundo erant inferioris conditionis, eò ascendunt, vt ab ipais Principibus in honore habeantur: nam & illos consulunt, & suspiciunt, ac reuerentur tanquam Angelos aut sicut ipsam Christum. Quemadmodum S. Basil perpendit, & post eum S. Ambr. qui id confirmat exemplo Moysis, qui potuit esse Rex Egypti, & alter Pharaon in eius regno: *c maiores tamen* (vt ait Apostolus) *dimitis est imans thesuros Egyptiorum, improprium Christi,* & contemnens terrenam potentiam, euasit multo potentior: factus non solum Rex, sed etiam *d Deus Pharaonis*, quem Pharaon timeret ac reuereretur. Quæ ratione Deus illi maiorem attulit honorem, quam si domi suæ mansisset. Hæc pars est mercedis, & præmij, quam Christus D.N. dat seruis suis tanquam quid adiectitium: vt deponentes Religiosi huiusmodi rerum temporalium sollicitudinem, omnem suam curam ponant in quærendis æternis.

*b Mar. 10.
30.*

*Prologo in
Asceticis
serm. 8. sup
Psal. 118.
c Heb. 11. 26*

*d Exod. 7. 10.
Moyses
Deus Pharaonis.*

§. 2. *Promissum centuplum esse Regnum Dei cum Iustitia, Pace & Gaudio in Spiritu Sancto.*

CVM CENTVPLVM illud promissum sit in bonis spiritualibus cum ea plenitudine, quæ decet magnificum ad eò largitorem, & pro obsequijs ad eò insignibus, quæ præstant Religiosi: quid aliud illud erit, nisi *a Regnum Dei*, de quo S. Apostolus dixit, quod sit *Iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu Sancto*: in cuius possessione beatitudo consistit huius vitæ. Nam liberalissimus Deus D. N. qui est ipsamet beatitudo per essentiam, eam promittit suis electis in vtroque saeculo: in futuro quidem in tota sua plenitudine, firmitate, & magnitudine; in præsentem autem tradit eius aliquam partem, quasi principium futuræ: cuius sunt participes cum maiori excellentia, qui propter ipsum Deum rebus omnibus renunciant. Illis enim competit prima octo beatitudinum: *b Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est Regnum caelorum.* Non dixit: ERIT, sed EST vt intelligant, quod qui se propter Christum pauperes faciunt, statim incipiunt regnum

a Rom. 14. 17

b Mat. 5. 3

illud possidere; sibi que persuadeant: cum renuntiant rebus omnibus, se
 amittere illas, sed commutare pro eo Regno, quod valet centies, imò cen-
 ties millies plus; quam illa valebant: neque hanc commutationem
 solum pro Regno obtinendo in altera vita; sed pro eo, quo statim incipit
 fini cum perfecta sanctitate & iustitia, cum immensa pace, & gaudio Spi-
 ritus Sancti quod illam comitatur. Sanctitas perfecta (vt Sanctus Geo-
 gorius ait) est prima pars huius centupli: sementis enim verbi Dei, quae
 in aliquibus e fructum profert *trigesimum*, aut *sexagesimum*: in insigni-
 sanctis & iustis profert fructum *centuplum*. Et hos, ait Theophylactus, esse
 Religiosos, viuentes cum perfectione, quam status illorum exigit, sed pa-
 & lætitia spiritualis (vt ait Cassianus & alij SS Patres) est proprium munus
 & pecunia, in qua fit ista solutio: reddente Domino nostro centum pro
 no, hoc est tantam gaudij abundantiam ob reiectas res omnes, vt excentis
 centies gaudium, quod ex earundem possessione habuissemus, est enim
 gaudium Spiritus sancti, in quo eminenter continentur gaudia & solaci-
 rerum omnium. Quapropter iure optimo (vt ait Richardus de S. Victore)
 assimilatur d *manna abscondito*, quod promittitur vincenti: quemadmodum
 enim e *manna*, etiamsi vnicus esset cibus, *omne tamen delectamentum*, & *om-
 nis saporis suauitatem in se habebat* iuxta palatum & voluntatem iustorum
 qui illo vescerantur; ita vt non habentes panem, gustantes tamen ipsius
 manna, saporem percipiebant panis; nec habentes carnes, nec pisces, aut
 fructus alios: omnium tamen horum saporem, sumpto manna percipie-
 bant. Deus enim eum ibi absconderat cum maiori dulcedine, & inauitatis
 quam in ipsismet rebus. Ita etiam Euangelica perfectio secum adfert
 ritualem quandam lætitiã, complectentem in se lætitiã & suauitatem
 bonorum temporalium, cum excessu inenarrabili: ita vt non habentes
 uitias, idem tamen gaudium sentiamus, atque si illas possideremus; & re-
 iectis honoribus ac dignitatibus sæculi, non careamus lætitiã, quam in
 habere potuissemus; & non habentes sensuales carnis voluptates, fruimur
 voluptatibus spiritus, quæ ipsammet carnem etiam afficiunt. Idque totum
 cum tanto excessu, vt (quemadmodum ait Sanctus Basilus) centies sumus
 lætiores & hilariiores cum nostra paupertate, quam diuites cum suis di-
 tijs, & magis quieti ac pacati cum nostra vilitate, & abiectiõne, quam
 magni & excelsi cum sua amplitudine; & magis iucundi cum nostra Casti-
 tate, quam sint coniugati cum sua sensualitate; & magis contenti cum pau-
 pere mensa, & amictu reiecto, & cum ipsismet corporis doloribus, quam
 splendidi in sæculo manentes cum abundantia ac delitijs suorum ciborum
 ac vestium. Et vt hac de re securi essemus, adiecit CHRISTVS Dominus
 noster, apud Sanctum Marcum; se daturum illud centuplum scum perfe-

Hamil. 10.
 in Ezech.
 c. Matt. 13, 8

Cellat. 24.
 cap. vltim.

d Apoc. 2. 17

c Sap. 19. 20

De Instit.
 tis Monasti.
 cis cap. 7.

inimicus, hoc est, in ipsis persecutionibus: in quibus tanto nos esset affectus gaudio, ut id ipsum, quod horret caro, sit pars quædam illius centupli, quod nunc & in tempore hoc promittitur spiritui. Quam ob rem dixit David: *g. meliorem esse diem unam in atris Dei, super decem millia extra illam.* Quod si dies vna valet pro millibus: qui mundum deserit pro domo Dei, non solum centum, sed mille pro vno accipiet, nec amittit. (ait Sanctus Bernardus) bona, quæ deseruit, sed illa transfert ex carne ad spiritum; & commutat vnum pro centum, & centum pro multis millibus.

SED ampliozem excellentiam deprehendemus in hoc præmio, si respiciamus infinitam liberalitatem Regis, cuius est supremum hoc Regnum. Liceat mihi, ô Rex æternæ, aliquid interrogare circa hanc promissionem, à te nobis factam. Si renuntianti ex amore tui parentibus, fratribus, & alijs suis facultatibus centuplum tribuis: quantum daturus es deserenti seipsum: cum hoc sit summum, quod potest deserere? si tantum offers deserenti externa, quid offers deserenti propriam voluntatem, & omnes affectus, & propensiones internas? nam si graue est & molestum possessiones suas delerere: multò grauius est, delerere seipsum, cum sit eadum Dominus; & si aliquid esse censetur, quod quis abneget quod habet; multò grauius erit abnegare quod est. Cum igitur pauca relinquenti centuplum reddas, quid facies multa deserenti, sine quibus illa pauca parui facis, aut contemnis? Videor mihi audire diuinum responsum, dicens: *h. qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis,* & iuxta ea, quæ reliqueris, erit centuplum quod recipies. Nam cum parcis sum parcus; cum liberalibus liberalis; & cum profusis profusus: quod si mei amore te ipsum deserueris; ego me ipsum tibi dabo; ego ipse ero centuplum, quod reddam pro ijs quæ reliquisti. Si deserueris quidquid es, & quidquid habes, nihil quod tuum sit, tibi retinendo: ego tibi dabo quod sum, & quod habeo: ita vt nulla sit res mea, quæ non fruaris: omnia enim mea, erunt tua. Si ex corde reliqueris partem tuam: ego ero pater tuus; si reliqueris agros & hæreditatem tuam, ego ero hæreditas tua; si reliqueris nuptias carnales: ego ero animæ tuæ sponsus; si fratres tuos & amicos deserueris: ego frater tuus, & amicus tuus ero; si tuam voluntatem, libertatem, & quod à creaturis sperare potes, deserueris: in me solo ista omnia cum excessu infinito inuenies. Ego denique sum Rex omnipotentis huius Regni, quod est Iustitia, Pax, & Gaudium in Spiritu Sancto; dabo tibi Iustitiam, augens illam semper, donec ad debitam sibi perfectionem perueniat; dabo tibi pacem, qua exuperat omnem sensum, & pugnabo pro te, vt

Mat. 10. 29

Psal. 23. 11.

Ad Fratres de Monte Dei.

S. Greg. Homil. 38. in Euang.

h. Mat. 7. 2.

i Phil. 4.7.
Isaia. 45. 2.

18 Psal. 118.
serm. 3.

k Num. 18.
20.

Iesus hære-
ditas Reli-
giolorum.

l Gen. 15. 1.

mi. Cor. 2. 9

In lib. de vi-
ris illust. Or.
dis Cisteri.
In magno
spec. exemp.
verbo Con-
uersio Ex-
empl. 12.

cam non amittas: *i ego ante te ibo, & gloriosos terre hostes tuos humiliter*
aperiam tibi thesauros cœlestes, vt ex nunç delibare incipias bona, quæ
tibi præparati; dabo tibi gaudium spiritûs, & manna absconditum: erunt
fiet, vt cœdium tibi adferat, quidquid est in terra; & ego ipse ero tuum go-
dium, tuaque lætitia; & in me solo inuenies, quidquid ad solacium tuum
& saturitatem optare potes. Hoc (ait Sanctus Ambrosius) est emine-
ter centuplum, quod promittitur, omnia, quæ possidebar, relinquens
in quorum loco DEVS ipse fit eius hæreditas & possessio. Quemadmo-
dum enim DEVS præcepit filiis Aaron, & tribui Leui, dicens: *k in terris
lorum Israel nihil possidebitis, nec habebitis partem inter eos: ego pars hære-
ditatis tua in medio filiorum Israel: ita etiam Religiosi relinquentes omnia*
quæ possidebant in terra, accipiunt in possessionem & hæreditatem
IESVM CHRISTVM ipsum, cuius amore illa reliquerunt; & ipse re-
pit in se, quod velit curam eorum gerere, eosque tanquam rem suam
protegere: dicitque illis sicut Abrahamo: *l noli timere ego protector tuus
sum, & merces tua magna nimis. ne doleas, quod terram tuam, cogita-
tionem, & domum Patris tui reliqueris, vt ad Religionis terram, quam
tibi ostendam, peruenires: nam ego te sub protectione mea accipio, & ego
ipsemet merces tua ero. Et quemadmodum ego sum infinitè magnus, ita
ita ero tibi merces magna nimis: m quia neque oculus vidit, neque auris au-
diuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus in hac vita & futura
qui diligunt illum, & seruiunt perfectè. O largitas immensa, ô magnificencia
infinita! fateor Domine, te seruis tuis largiri non solùm centum pro vno, sed
infinita centenaria: siquidem das te ipsum illis, in quo omnia magna contine-
ntur infinitis excessibus sunt collecta. O felices Religiosi, qui talem commuta-
tionem facere didicistis, commutantes, quod terrenum est pro cœlesti
quod est temporale pro æterno; finitum pro infinito; & creaturas pro crea-
tore: qui erit vobis omnia in omnibus, si seruo ei serueritis, illa omnia commu-
tando.*

In huius veritatis confirmationem liceret tot testes adducere, quot sunt
Religiosi Deo cum seruire spiritûs seruientes, & familiaritatem cum ipso
habentes in oratione, in qua (teste S. Ioanne Climacho) in promptu solent
centuplum, cum tam copiosis spiritualis gaudij inundationibus, vt in ma-
dijs suis tribulationibus & calamitatibus existiment sibi plenè iuxta hære-
ditiarum promissionem satisfactum. De quodam valde illustri viro, nomine Arnul-
pho, quem S. Bernardus couertit, scribitur: quod cum graui quodam colica
morbo premeretur ad eum, vt extra se cõstitueretur; ad se postea reueritus ce-
perit subito magno clamore dicere, vera sũt omnia, quæ dixisti, ô bone Iesu
& cum seruo eadem verba repeteret, interrogantibus Monachis, cur talia

verba proferret, respondit: quoniam Dominus in sacro Euangelio dixit: qui-
cumque pro eius amore renunciauerit omnibus cognatorum suorum affe-
ctibus; recipiet centuplum in hoc sæculo, & vitam æternam in futuro. Ita e-
nim ego experior nunc in te ipso; & fateor me nunc centuplũ ipsum in hac
vita recipere. Ingens enim hic dolor, quo crucior, adeo mihi est dulcis, ob
spem firmam mihi datam salutis meæ, vt nollem eam pro centuplo eorum,
quæ in hoc mundo reliqui, commutare. Quod si ego tantus peccator tanto
in meis calamitatibus afficior solatio: quantum accipiẽt viti perfecti, etiam
tempore suæ lætitiæ? nam verè spirituale gaudium, quo afficior, centies mil-
lens superat mundanum gaudium, quo in mundo afficiebar. Hoc anctus il-
le vir motus à Spiritu sancto, qui tantam ei lætitiã largiebatur. Et in hoc
ipso die non desunt multi, qui seorsim sibi ipsis dicant, & fateantur hoc i-
psam, ob gaudij plenitudinem, qua afficiuntur in possessione solius Dei, di-
centes illud Dauidis: *n quid mihi est in celo, & à te quid volui super terram? de-*
ficiit caro mea, & cor meum? Deus cordis mei, & pars mea in æternum. Quasi di-
xerit: in te ipso solo habeo quidquid desidero: extrate igitur nihil volo.
Quod si ignaui hoc ipsum in se non experiuntur; sibi ipsis, suæque ignauiæ
in explendis suis votis, & Regulis seruandis id tribuant: quod si id sentire
comperunt, incipiant cum nouo seruore iuxta suam vocationẽ viuere: promif-
sio siquidem neminem excludit, & omnibus dicit Dauid: *o gustate & videte*
quoniam suauis est Dominus: Beatus vir qui sperat in eo: cui sit gloria in æter-
num.

n Psal. 72. 25

o Psal. 33. 5.

CAPVT XI.

INGVNDOS FRVCTVS EX VNIONE RELIGIOSORVM, & parti-
cipationem bonorum oparum eorum, partem esse prædicti
illius centupli.

EC DV M EST finis recensendi multitudinem & magni-
tudinem bonorum, quæ complectitur centuplum à Chri-
sto D. N. Religiosis promissum. Voluit enim ipse, Regiam
planè suam magnificentiam manifestare, ostendens clarif-
simis suis donis magnum suum Regia illos studium, cuius
typum habemus mirificè expressum in libro Canticorum,
iucunda quadam similitudine: quæ talis est: *a Vinea fuit*

Typus Re-
ligiosorũ.
a Cantic. 8. 11.

paritudo Salomoni, in ea ciuitate qua habet populos multos hoc est, in Ierusa-